

1. कूट m. n. Siddh. K. 249, a, 3. 1) das Stirnbein mit seinen Vorsprüngen, Horn: अमुप्यो कृतु सेनाया इदं कूटं सकृन्नाः AV. 8, 8, 16. कूटं स्म तं कृतुभिर्मातिमेति RV. 10, 102, 4. वाचः कूटैर्नैकपदया वलं विरूज्य Ait. Br. 6, 24. Cat. Br. 3, 8, 1, 15. — 2) Scheitel: तम् — अत्रधीन्मद्वै कूटे पुक्तं मु-मलं लुब्धकस्य MBu. 16, 110. स वज्रकूटाङ्गनिपातवेगविशीर्णकृतिः स्तन-यन्तुस्वान् । उत्सृष्टदीर्घान्भुतिरिवातशुक्रोऽश पञ्चेश्वर पाङ्क मेति ॥ Buḡ. P. 3, 13, 29. BURNOUR: Les flancs déchirés par l'impétuosité de la chute de ce corps semblable a une montagne de diamant, l'Océan, etc. — 3) vorspringende Erhöhung überh., Kuppe, Spitze (m. n. Berggipfel AK. 2, 3, 4, 3, 4, 9, 139. H. 1032. an. 2, 85. MED. 1. 3): प्रतार्यमाणा (भागीरथी) कूटेषु यथा निम्नेषु नित्यशः MBu. 3, 8647. इयं कूटे मनुष्येन्द्र गहना मन्नीश-मी 4, 154. अक्षीणामिव कूटानि 1, 1172. 13, 836. N. (Bopp) 12, 8. R. 3, 7, 5. 68, 12. 5, 16, 29. ad MEGH. 112. Buḡ. P. 4, 18, 29. कूटान् RAGH. 4, 71. कि-रोत्कूटैर्वलितं प्रङ्गारं दीप्तकण्ठलम् (वज्रम्) R. 6, 93, 24. करिकुम्भकूट (Sch.: = समूह) PRAB. 3, 15. अंसकूट, Schulterflügel SUGR. 1, 349, 18. PRAB. 3, 10 (Schol.: = समूह). Buckel des Buckelochsen H. 1264. अतिकूट der Vorsprung über dem Auge, Rand der Augenhöhle (nicht Augapfel, wie u. अतिकूट, angegeben ist) JĀG. 3, 96. SUGR. 2, 93, 1. 273, 9. 339, 2. 376, 12. प्रेक्षणकूट 466, 14. कूटं पृथग्वि यद्वस्तिनखस्तस्मिन् AK. 2, 2, 16 (vgl. H. 982). Daher कूट = पृथग्वि H. an. 2, 84. — 4) Spitze, Haupt so v. a. der Oberste, Vornehmste, Erste: कूट (voc.) योगिनाम् Buḡ. P. 2, 9, 19. — 5) Haufe, Menge AK. 2, 3, 42. 3, 4, 9, 39. H. 1411. H. an. MED. अन्नकूटाश्च दृश्यन्ते बहवः पर्वतोपमाः R. 1, 13, 15. य एष दूरतो भाति शालिकूट इवा-च्छिन्नः 6, 3, 2. राङ्गवकूटाग्रिन् MBu. 3, 14749. शरकूटगूढ Buḡ. P. 3, 1, 38. 8, 11, 24. अन्नकूट eine dicke Wolkenmasse IND. 1, 6. Çik. 73, v. 1. तच्छैक्यकूटम् MBu. 1, 82. — 6) ein best. Geräthe: आश्रित्यानि कूटानि KAUC. 16. — 7) ein eiserner Hammer AK. 3, 4, 9, 39. H. 920. H. an. MED. संप्रेतमयःकूटैश्चिन्द्रति Buḡ. P. 4, 23, 6. BURNOUR: avec des pointes de fer. — 8) ein best. Theil des Pfluges AK. 3, 4, 9, 39. H. an. MED. — 9) Falle, Fallstrick AK. H. an. MED. वागुराभिश्च पाशैश्च कूटैश्च विविधैर्नराः । प्रतिच्छिन्ना दृष्ट्याश्च निघ्नति स्म बहून्मृगान् ॥ R. 4, 17, 16. कथमत्र कूटे प-तितः PAṆKAT. 143, 12. Auch in übertr. Bed.: कूटस्य धार्तराष्ट्रेण प्रेषणं पाण्डवान्प्रति MBu. 1, 377. नैव धर्मेण तद्राज्यं नार्जवेन न चोन्नता । अन्नकू-टमधिष्ठाय कृतं दुर्पोधनेन वै ॥ die Würfel als Falle 3, 1266. कूटिकूट die Falle mit dem Elephanten 13, Kap. 102 in der Unterschr. Vgl. कूटी. — 10) Täuschung, Trug, Unwahrheit, = माया, कैतव (दम्भ), अन्नत् AK. H. 378. H. an. MED. वाचः कूटं तु देवर्षेः स्वयं विममृशुर्धिया der Rede Trug, die räthselhaften Worte Buḡ. P. 6, 3, 10. नारदः प्राक् वाचः कूटानि पूर्ववत् 29. ब्रह्मकूट, der sich fälschlich für einen Brahmanen ausgibt MBu. 13, 4326. Auch adj. trügerisch, falsch: कूटाः स्युः पूर्वसाक्षिणः JĀG. 1, 80. न कूटैरायुधैर्ह्यायुध्यमानो रणे रिपून् mit hinterlistigen Waffen M. 7, 90. अन्नकूटैरायुधैः JĀG. 1, 323. कूट und अन्नकूट von Münzen 2, 241. तस्मिन्कूटे ऽकृते (Gegner) नष्टे Buḡ. P. 7, 2, 9. Daher wohl कूट = तुच्छ H. an. MED. — 11) Unbewegliches (निश्चल) AK. H. an. MED. uniform substance (as the ethereal element, etc.) COLEBR. zu AK. Wohl aus कूटस्य geschlos- sen. — 12) Wasserkrug (vgl. कुट). — 13) eine best. Pflanze COLEBR. zu AK. 3, 4, 9, 39. — 14) m. f. Haus (vgl. कुट, कुटी) ÇABDAR. im ÇKDr. — 15) m. ein Bein. Agastja's (vgl. कुटज) ebend. — Vgl. आरकूट, इन्द्रकूट,

उत्कूट, कामकूट, कल, काल, त्रि, निष्कूट, परि, हेम u. s. w. Accent eines auf कूट ausg. comp. gaṇa घोषादि zu P. 6, 2, 85.

2. कूट adj. f. आ ungehört, vom Rinde, welches nur unvollkommene Fortsätze des Stirnbeins hat, AV. 12, 4, 3. KĪTJ. ÇR. 22, 3, 19. 23, 4, 16. LĪTJ. 8, 5, 16. कृष्ण कूटा दन्तिणा TS. 1, 8, 9, 1 (vgl. Schol. zu KĪTJ. ÇR. 1, 1, 12, wo durch das n., wenn anders das Citat genau ist, vielleicht das Geschlecht des Thieres unbestimmt gelassen werden soll). अन्नकूट ÇAT. Br. 3, 3, 1, 16. कूट m. ein Bull mit abgebrochenen Hörnern H. 1239.

कूट (von 1. कूट) 1) n. Erhöhung, Vorsprung: परिकूटं कूटिनलो न-गरद्वारकूटके H. 982 (vgl. AK. 2, 2, 16 unter कूट 3 am Ende). अतिकूट = अतिकूट (s. unter कूट 3.) AK. 2, 8, 2, 6. H. 1225. — 2) n. der Körper des Pfluges (das Holz ohne Pflugschar und Deichsel) oder Pflugschar AK. 2, 9, 13. — 3) subst. adj. Täuschung, Trug, Unwahrheit; betrügerisch, falsch: कूटक und अन्नकूट von Münzen JĀG. 2, 241. Vgl. कूटाख्यान. — 4) m. N. pr. eines Berges Buḡ. P. 5, 19, 16. VP. 180, N. 3. — 5) m. Haarflechte TĀK. 2, 6, 32. — 6) m. ein best. Parfum (s. मुरा) ÇABDAR. im ÇKDr.

कूटाख्यान (कूट 3. + आख्यान) n. eine erdichtete Erzählung Verz. d. B. H. N. 827.

कूटकार (1. कूट 10. + कार) adj. subst. Betrüger, Schelm; ein falscher Zeuge WILS.

कूटकारक (1. कूट 10. + का) adj. subst. dass. M. 3, 158 (nach den Erklärern: ein falscher Zeuge). = MBu. 13, 4276.

कूटकृत् (1. कूट 10. + कृत्) 1) adj. subst. Betrügereien verübend, Fälscher, Bestecher TRIK. 3, 3, 23. JĀG. 2, 70, 81. तुलाशासननानां कूटकृ-त्राणकस्य Fälscher von 240. — 2) m. Schreiber (vgl. u. कायस्य) TRIK. 2, 10, 2. — 3) m. ein Bein. Çiva's TRIK. 1, 1, 45. H. Ç. 42.

कूटखड्ग (1. कूट 10. + खड्ग) m. ein verstecktes Schwert, Stockdegen R. 6, 80, 4.

कूटग्रन्थ (1. कूट 10. + ग्रन्थ) Titel eines dem Vjāsa zugeschriebenen Werkes Z. f. d. K. d. M. III, 301.

कूटकृन्मन् (1. कूट 10. + कृन्) m. Gauner, Betrüger: चाटकतस्कारडुर्वन्त-महासाहसिकादिभिः । पीडयमानाः प्रजा रक्ष्याः कूटकृन्मादिभिस्तथा ॥ PAṆKAT. I, 390.

कूटज m. = कुटज Wrightia antidysenterica R. Br. RĪG. im ÇKDr. R. 4, 29, 10.

कूटतूला (1. कूट 10. + तूला) f. eine falsche Wage: कूटतूलामानम् PAṆKAT. 7, 15.

कूटधर्म (1. कूट 10. + धर्म) adj. wo Trug als Recht gilt, wo die Unwahrheit obenan steht: गृहेषु कूटधर्मेषु Buḡ. P. 3, 30, 10. 4, 2, 22. 23, 6. BURNOUR übersetzt an jeder Stelle anders.

कूटपर्व m. v. l. für कूटपूर्व ÇKDr.

कूटपालक (1. कूट + पा) m. 1) Gallenfieber (vgl. कूटपर्व, कूटपूर्व). — 2) Töpferofen HĀR. 238.

कूटपाश (1. कूट 10. + पाश) m. Fallstrick: कूटपाशनिघ्नितः PAṆKAT. 142, 13.

कूटपूर्व (1. कूट + पूर्व) m. Fieber beim Elephanten TRIK. 2, 8, 40. — Vgl. कूटपर्व, कूटपालक.